

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

شهریور سال تحصیلی ۹۴-۹۳
رشته تفسیر ورودی مهر ۹۱

مهر مدرسه

کد امتحان:	۳۹۳۳/۱۱
تاریخ:	۱۳۹۴/۰۶/۰۷
زمان:	تفسیر موضوعی ۱
کتاب:	معارف قرآن آیت الله مصباح
موردود:	جلد اول: کل مبحث خداشناسی

ردیف:		
مست: ۸۰ دقیقه	نرد: ۱۷	بامت: ۱۰ صبح
شماره یا نام مصحح اول	نرد: جدا	نرد: حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نرد: جدا	نرد: حروف

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه علمیه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- در کدام شناخت، معرفت خداوند بدون وساطت مفاهیم ذهنی به دست می آید؟

- الف. تجربی و حسی
- ب. شهودی
- ج. تعبدی
- د. عقلی

۲- به نظر مصنف (دام ظلّه) کلمه «شیء» در آیه شریفه «أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ» (طور: ۳۵) به چه معناست؟

- الف. آفریننده
- ب. ماده قبلی
- ج. هدف و غایت
- د. صورت و ماده

۳- از منظر علامه طباطبایی (ره) آیه شریفه «لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا» (انبیاء: ۲۲) در صدد اثبات چه توحیدی است؟

- الف. توحید ذات
- ب. توحید افعالی
- ج. توحید صفاتی
- د. توحید ربوبی

۴- امر خارق العاده چگونه است؟

- الف. علت غیر طبیعی برای امر طبیعی است.
- ب. خارج از قانون طبیعت است.
- ج. علت ناشناخته طبیعی است.
- د. خارج از قانون علت است.

۵- مراد از سوال اول در آیه شریفه «لَا يُسْتَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْتَلُونَ» (انبیاء: ۲۳) چیست؟

- الف. استعطاء
- ب. استعلام
- ج. استفهام
- د. مؤاخذه

۶- اجل مسمی و اجل معلق به ترتیب ناظر به کدام مرحله می باشند؟

- الف. تقدیر - اراده
- ب. اراده - قضاء
- ج. قضاء - تقدیر
- د. مشیت - تقدیر

۷- دو نوع شناخت فطری در مورد خدا را تعریف کنید.

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۲

۸- نزاع دکارت و پاسکال را درباره تفسیر ربوبیت الهی توضیح دهید.

۲

۹- آیا میان دو آیه شریفه «اللّٰهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا» (زمر: ۴۲) و «قُلْ يَتَوَفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ» (سجده: ۱۱) تناقض وجود دارد؟ چرا؟

۲

۱۰- آیا پذیرفتن معجزه به معنای انکار اصل علّیت می‌باشد؟ دو دلیل ذکر کنید.

۲

۱۱- ضمن توضیح عبارت «افعال خدا معلّل به اغراض نیست» بیان نمایید که آیا نفی هدف و غرض در افعال خداوند به معنای بی‌هدفی و گزاف‌بودن فعل خدا است؟ چرا؟

۲

۱۲- با توجه به آیه شریفه «الآن خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَ عَلِمَ أَنْ فِيكُمْ ضَعْفًا» (انفال: ۱۶) چگونه زمان دار نبودن علم الهی را توضیح دهید.

۲

۱۳- منظور از «کتاب» در آیه شریفه «قَالَ عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسِي» (طه: ۵۲) چیست؟ توضیح دهید.

۲

جوابیه

عنوان: تفسیر موضوعی ۱
کتاب: معارف قرآن آیت الله مصباح
محدوده: مبحث خداشناسی
مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه
نمره: ۲۰ تاریخ: ۸۹/۳/۲۹ ساعت: ۹ صبح

۱. «شیء» در آیه شریفه «أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ» به چه معنا است؟ (۵/۰ نمره) - ص ۳۴

الف) ماده قبلی (ب) هدف و غایت

ج) آفریننده (د) هر سه مورد

۲. بالاترین حد نصاب توحید چیست؟ (۵/۰ نمره) - ص ۶۴

الف) توحید در خالقیت (ب) توحید در ربوبیت

ج) توحید در عبادت (د) توحید در الوهیت

۳. گزینه نادرست در رابطه با قضاء و قدر را مشخص کنید. (۵/۰ نمره) - ص ۲۱۷

الف) مرحله‌ی قدر مقدم بر قضاء است.

ب) مرحله‌ی قدر مرحله اندازه‌گیری و فراهم کردن اسباب و مرحله‌ی قضاء مرحله پایان کار و یکسره شدن کار است.

ج) تقدیر عینی طبعاً مؤخر از خود پدیده است.

د) از آیات می‌توان استفاده کرد که قضای الهی مثل تقدیر فراگیر است و شامل همه‌ی حوادث حتی امور اختیاری هم می‌شود.

۴. اینکه فلاسفه می‌گویند: «همه آفریدگان خداوند با هم یک ارتباط وجودی دارند که مجموعاً آنها را به صورت یک واحد می‌گرداند.» منظور

کدام یک از انواع توحید است؟ (۵/۰ نمره) - ص ۹۰

الف) توحید افعالی (ب) توحید ذاتی

ج) توحید صفاتی (د) توحید فعلی

۵. «این همانی» خاصیت کدام یک از انواع علت می‌باشد؟ (۵/۰ نمره) - ص

الف) علت غائی (ب) علت فاعلی

ج) علت مادی (د) علت معده

۶. نظرات موجود در رابطه با دلیل عقلی بر اثبات وجود خدا، در قرآن را بنویسید. (۲ نمره) - ص ۳۳

فخر رازی: تمام آیاتی که مشتمل بر آیات تکوینی الهی است را ناظر به اثبات وجود خدا دانسته است و مفاد آنها را به صورت پراهمینی در آورده

است که بازگشت اکثر آنها به برهان نظم است.

وجود خدا بی‌نیاز از استدلال است و این مفسران هستند که پاره‌ای از بیانات قرآنی را با ضمیمه کردن مقدمات دیگری به صورت برهان در

آورده‌اند. صورت مصححی

۷. انواع شناخت در بحث خداشناسی فطری را نام برده توضیح دهید؟ (۲ نمره) - ص ۲۷ و ۲۸

(۱) خداشناسی فطری به معنای شناخت حضوری که انسان آنچنان آفریده شده است که در اعماق قلبش یک رابطه وجودی با خدا دارد و اگر در

دل خودش به درستی کند و کاو کند و به عمق قلب خود توجه کافی نماید این رابطه را می‌یابد.

(۲) خداشناسی فطری به معنای شناخت حصولی این است که انسان بدون اینکه نیاز به تلاش داشته باشد برای اینکه مساله خداشناسی را حل کند

با همان عقل فطری و خدادادی که دارد به آسانی پی به وجود خدا پی می‌برد.

۸. در آیه میثاق «الست بربکم...» چه معرفت‌هایی مورد اشاره قرار گرفته است؟ (۱ نمره) - ص ۴۹ تا ۵۳

۱) معرفت شخصی که از راه علم حضوری و شهودی نسبت به خداوند حاصل می‌شود (۲) معرفت صفات خدا مثل ربوبیت و توحید

۹. آیا مسئله توحید در قرآن مورد استدلال عقلی قرار گرفته است یا صرفاً به عنوان یک اصل مسلم مکلفین را مأمور به پذیرش نموده است؟ این

مطلب را در ضمن آیه ای توضیح دهید. (۲ نمره) - ص ۷۱

در قرآن ادله ای برای توحید ذکر شده که دارای اسلوب منطقی و بر روش قیاس است به عنوان مثال آیه شریفه «لو كان فيهما الهة الا الله لفسدتا» بر اساس قیاس استثنائی (که یک استدلال عقلی است) توحید را اثبات می‌کند که تقریر آن این چنین است: اگر در زمین و آسمان خدایان متعددی وجود داشت، زمین و آسمان فاسد می‌شدند، ولی زمین آسمان فاسد نشده پس خدایان متعددی وجود ندارند.

۱۰. آیا آیاتی نظیر «والله يهدى من يشاء الى صراط المستقيم» «الله يبسط الرزق لمن يشاء و يقدر» بر جبر و نفي اختیار انسان دلالت می‌کنند؟

مختصراً توضیح دهید؟ (۲ نمره) - ص ۱۱۳

خیر، بر اساس تعالیم قرآن افعال انسان بر محور اختیار می‌چرخد و آمدن انبیاء و مسئله موعظه و راهنمایی و تعلیم و تربیت، همه دلائلی بر اختیار انسان است و اصولاً هدف انبیاء و فلسفه وجودی کتب آسمانی و امر و نهی الهی دال بر اختیار انسان است و اگر اختیار انسان نبود فلسفه نزول و ارسال رسل از بین می‌رفت.

۱۱. نظر کسانی که معتقد به عدم امکان شناخت اوصاف خدا می‌باشند را نقد کنید. (۲ نمره) - ص ۹۹ و ۱۰۰

برای این افراد شبهه ای از باب اشتباه مفهوم به مصداق حاصل شده است. یعنی مطلبی که مربوط به مصداق است به مفهوم یا حکمی که مربوط به مفهوم است به مصداق نسبت می‌دهد آنچه از آیات و روایات استفاده می‌شود این است که مصداق اوصاف الهی را با مفاهیم ذهنی نمی‌توان شناخت نه اینکه مفاهیم هم وقتی در مورد خدا به کار می‌رود معنای خود را از دست می‌دهند. بلکه این مفاهیم دارای مصادیق زیادی هستند و باید نسبت بر تعیین مصداق دقت کرد.

پس مفهوم را می‌فهمیم اما مصداق آن را نمی‌توانیم بشناسیم.

۱۲. اصل علیت به چه معنا مورد قبول قرآن است؟ رابطه اصل علیت با توحید افعالی چه رابطه ای است؟ (۱/۵ نمره) - ص ۱۲۵ و ۱۲۶

اصل علیت به معنای عام و خاص آن در وسیعترین وجه مورد قبول قرآن است و نه تنها با اصل توحید افعالی منافات ندارد که اصل توحید افعالی مبتنی بر همین است. رابطه اصل علیت و توحید افعالی طولی است. دو فاعلیت است در طول یکدیگر، وقتی گفته می‌شود خدا فاعل حقیقی همه افعال و ایجاد کننده همه پدیده‌هاست یعنی همان که در اصطلاح فلسفه به آن علت گفته می‌شود پس خدا علت همه پدیده‌هاست.

۱۳. کسانی که به قانون علیت پای بند بوده و به کلیت و ضرورت آن اذعان دارند چگونه در صدد تأویل آیات مربوط به اعجاز برآمدند؟ سه

مورد را مختصراً ذکر کنید. (۱/۵ نمره) - ص ۱۳۳

الف) علت طبیعی این پدیده‌ها معلوم نیست. ب) رازی از طبیعت است که خداوند فقط بر پیامبران مکشوف میکند. ج) نسبی است و تا زمانی که علت آن کشف نشده است اعجاز است.

۱۴. چرا محال است اراده خداوند به امر قبیح تعلق بگیرد؟ (۲ نمره) - ص ۱۴۸

چون افعال الهی یک نوع تناسب با ذات الهی دارند و ذات خدای متعال نقضی ندارد لذا با عدم محض هیچ تناسبی ندارد. پس چیزی متعلق اراده او قرار می‌گیرد که خیر باشد و این مقتضای علیت است پس معنای اینکه تعلق اراده خدا به قبیح محال است این است که خدا از آن جهت که فاعل کاملی است با نقص و اعدام و شرور سنخیتی ندارد.

۱۵. با توجه به آیه شریفه «والله يدعوا الى الجنة و المغفرة باذنه» توضیح دهید چطور ممکن است فعل خداوند منوط به اذن او باشد؟ (۱/۵ نمره) - ص ۲۰۴

به این معنی است که خداوند متعال در افعالش احتیاج به اذن دیگری ندارد؛ در واقع یکی از مراحل تحقق افعال الهی، بعد از علم به هر فعلی که از خدا صادر می‌شود چه بلا واسطه و چه مع الواسطه، «اذن» است یعنی عقل این مفهوم را انتزاع می‌کند که کارهایی که در حیطه قدرت خدا انجام می‌گیرد بدون اذن او نمی‌شود و این اذن تکوینی است.

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نوبت دوم ۹۱-۹۲
رشته تفسیر و روای بهمن ۸۹

مهر مدرسه

کد استان:	۳۹۱۲/۱۷
کد مرکز:	۱۳۹۲/۳/۲۸
نوع امتحان:	تفسیر موضوعی ۱
کتاب:	معارف قرآن آیه الله مصباح
موضوع:	جلد اول: مبحث خداشناسی

ردیف:		
نام و نام خانوادگی:	شماره ۱۷	ساعت آزمون: ۸۰ دقیقه
شماره پانام سطح اول:	شماره صند	شماره پروت
شماره پانام سطح دوم:	شماره صند	شماره پروت

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- از منظر علامه طباطبائی علیه السلام آیه شریفه «لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءِاهَةٌ اِلَّا اَللَّهُ لَفَسَدَتَا» (انبیاء: ۲۲) در صدد اثبات چه توحیدی است؟

-/۵

- الف. توحید ربوبی
- ب. توحید ذات
- ج. توحید افعالی
- د. توحید صفاتی

۲- نظر قرآن درباره شناخت افعال الهی چیست؟

-/۵

- الف. تعطیل
- ب. تشبیه
- ج. تأویل
- د. تنزیه

۳- علت در عرف مردم به کدام یک از علل زیر اطلاق می شود؟

-/۵

- الف. فاعل
- ب. غایب
- ج. مادی
- د. صوری

۴- فرق بین مفهوم مشیت و اراده چیست؟

-/۵

- الف. اراده بعد از عمل و مشیت موقع عمل تحقق می یابد.
- ب. مشیت بعد از عمل و اراده موقع عمل تحقق می یابد.
- ج. مشیت، خواست باطنی و اراده موقع عمل تحقق می یابد.
- د. اراده، خواست باطنی و مشیت موقع عمل تحقق می یابد.

۵- استحاله صدور فعل قبیح از خدا به چه معناست؟

-/۵

- الف. محال ذاتی
- ب. محال بالغیر
- ج. محال عادی
- د. محال بالقیاس

۶- اجل مسمی به کدام مرحله ناظر است؟

-/۵

- الف. تقدیر
- ب. اراده
- ج. مشیت
- د. قضاء

۷- مصداق «شیء» در آیه شریفه «أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ» (طور: ۳۵) چیست؟ برهانی که در این آیه برای اثبات خداوند وجود دارد را تقریر کنید.

۲

۸- منظور از توحید افعالی و توحید فعل در اصطلاح فلاسفه چیست؟

۲

۹- نزاع دکارت و پاسکال را درباره تفسیر ربوبیت الهی توضیح دهید.

۲

۱۰- «افعال خدا معلل به اغراض نیست» به چه معناست؟

۱

۱۱- منظور از یکی بودن علت غایی و فاعلی در مبحث هدف افعال الهی چیست؟

۲

۱۲- آیا فعل الهی دارای مراتب است؟ توضیح دهید.

۲

۱۳- چرا معتزله «قضای» الهی را منکر شده‌اند؟ راه حل شیعه چیست؟

۲

۱۴- قضاء الهی در افعال اختیاری انسان را چگونه‌ای تقریر کنید که به جبر منتهی نشود؟

۱

نام خانوادگی:	اصفهان
نام:	آران و بیدگل
تاریخ تولد:	۹۴/۳/۵
پدر:	۱۷
مادر:	استاد موفق

امتحانات داخلی
 مدرسه عالی علمیه خرمین
 مرکز تخصصی تفسیر علوم قرآن حضرت زینب (س)
 سطح: ۳
 سال تحصیلی: ۹۴-۹۳
 نیمسال دوم

موضوع امتحان:	تفسیر موضوعی ۱
موضوع:	خداشناسی
کتاب:	معارف آیت اله مصباح یزدی
انتشارات:	-
تعداد صفحات:	مبحث خداشناسی

نام و نام خانوادگی: _____ مدت: ۶۰ دقیقه

به پنج سؤال از شش سؤال ذیل پاسخ دهید:

۱. حد نصاب توحید، کدامیک از انواع آن بوده و علت این موضوع چیست؟

.....

.....

.....

۲. انواع شناخت فطری را نام برده و هر یک را توضیح دهید.

.....

.....

.....

۳. اقوال در شناخت خداوند را بیان کرده و سپس قول مصنف را تبیین و توضیح فرمایید.

.....

.....

.....

۴. توحید در محبت را بیان کرده و لوازم آن را ذکر فرمایید.

.....

.....

.....

۵. توحید صفاتی از نگاه استاد مصباح به چه معنی است، توضیح بفرمایید.

.....

۶. دیدگاه های درست و غلط (شرک آلود) در باره «وساطت در تدبیر» را بیان کرده و فرق آن ها را توضیح دهید.

موضوع تحقیق خود را بیان فرمایید: